

Drukkers en pers in Lichtervelde voor de Eerste Wereldoorlog

Luc Haeghebaert

Het is in dit kort artikel de bedoeling een kleine situatieschets te geven van de pers-toestand in Lichtervelde voor de "grote" oorlog en in het bijzonder aandacht te besteden aan de twee plaatselijke weekbladen die er toen bestonden: "De Veldbloem" (1893 - 1914) en "De Gazette van Lichtervelde" (1896 - 1914). Wie geïnteresseerd is in een meer uitgebreide en gedetailleerde studie verwijzen we naar de licentiaatsverhandeling die we aan het klaarstomen zijn. Wie een exemplaar ervan wenst, gelieve contact op te nemen met iemand van de kring a.u.b.

De drukkersgeschiedenis in Lichtervelde begint in 1880 wanneer zich in de Stationsstraat een zeker Jacob Blouw komt vestigen en er een drukkerij begint¹. Blouw was geboren in Haren (Nederland) op 21/09/1843 en gehuwd met een zekere Maria Bogaerts, geboren te Sint-Niklaas in 1842

Het oudst bekende drukwerk, vervaardigd op de persen van het bedrijf zijn bidprentjes waarvan het oudst teruggevonden exemplaar gedateerd is op 29/12/1880. In de uitgebreide verzameling van Albert D'Heedene bevinden zich heel wat bidprentjes, gedrukt door Jacob Blouw-Bogaerts. Volgens P. Allossery gaf Blouw in de jaren 1880 reeds een periodiek uit van de schuttersgilde "Sint-Sebastiaan" onder de naam "Schottersblad", maar helaas vonden we daarvan geen exemplaar terug². Dit blad zou wel eens het oudste in Lichtervelde gedrukte tijdschrift kunnen zijn.

De laatste decennia van de 19de en de eerste tien jaar van de 20ste eeuw werden gekenmerkt door een ware explosie op krantengebied: heel wat nu nog bekend in de oren klinkende bladen werden in die jaren gesticht. We geven enkele voorbeelden: Vooruit (1884), Le Peuple (1885), Le Soir

Jacob Blouw en Maria Bogaerts, eerste drukker in Lichtervelde (1880 – 1901). Uitgever van De Veldbloem (1893 – 1901). Met dank aan mej. Margriet Sintobin.

¹ De drukkerij bevond zich wellicht in het huis momenteel door Gabriël Sinnaeve bewoond.

² P. Allossery, Geschiedkundige Boekenschouw van West-Vlaanderen.

(1887), Het Laatste Nieuws (1888), De Gazet van Antwerpen (1891), Het Volk (1891), De Nieuwe Gazet (1897), La Dernière Heure (1906),...³

Het oudste teruggevonden bidprentje, gedrukt in Lichtervelde. Met dank aan Albert D'Heedene

We mogen niet vergeten dat het een periode was waarin het analfabetisme afnam en waarin sterk geijverd werd voor het bekomen van het algemeen stemrecht. Het publiek dat geïnteresseerd was in een krant werd dus opmerkelijk groter. Naast de bloei van de nationale dagbladders was er ook een opbloei van de regionale en lokale weekbladders die ongekende proporties aannam. In 1890 telde men 949 periodieken in België, in 1910 was dit aantal reeds opgelopen tot 2166⁴.

Ook in Lichtervelde werd deze evolutie gevolgd, want we zien dat er op 01/01/1893 een gloednieuw weekblad werd uitgegeven door de reeds aangehaalde Jacob Blouw onder de naam "De Veldbloem, Algemeen Annoncenblad voor Lichtervelde en omliggende". We hebben ernstige vermoedens dat de inspiratie voor die eerder ongewone titel hem ingegeven werd door zijn vrouw, want van 1865 tot 1879 had in Kruishoutem ook een blad bestaan met dezelfde naam en uitgegeven door Bogaerts-Casteel en vanaf 1876 door een zekere Maria Bogaerts. Het is opvallend dat dit blad ophoudt te bestaan wanneer Maria Bogaerts, de vrouw van Jacob Blouw, hier in Lichtervelde aankomt. Het

zou dus misschien wel eens om dezelfde personen kunnen gaan, al hebben we daar geen exacte bewijzen voor. De bevolkingsregisters van 1880 die ons uitsluitel zouden kunnen geven, werden helaas niet teruggevonden.

"De Veldbloem" was, zoals duidelijk blijkt uit de ondertitel, aanvankelijk niets meer dan een advertentieblad waar sporadisch eens plaatselijk nieuws werd opgenomen, zoals verslagen van de gemeenteraadszittingen. Het blad kostte in de eerste jaren één frank per jaar in Lichtervelde en anderhalve frank in de omliggende gemeenten. Het blad werd verspreid in maar liefst 35 gemeenten, had een grootte van 36 x 27 cm en telde 4 pagina's van 3 kolommen, soms aangevuld met bijvoegsels. In 1895 had het blad een oplage van 640 nummers, waarvan 550 abonnementen en 90 losse nummers⁵. Belangrijk waren de verslagen van de halfjaarlijkse vergaderingen van de "Maatschappij van Onderlinge Bijstand", die in 1890 opgericht was en onder

³ Th. Luyckx, Politieke geschiedenis van België, pp. 207 - 208.

⁴ Geschiedenis van de kleine man, BRT-uitgave.

⁵ Katholiek Documentatiecentrum Leuven, Renseignements sur la presse dans la Flandre Occidentale en 1895 (microfilms uit het Vaticaanse archief).

controle stond van de plaatselijke geestelijkheid waaruit blijkt dat het blad van in den beginne kon rekenen op sympathieën vanuit die hoek. Het wekt dan trouwens ook weinig verwondering dat er regelmatig heftige aanvallen op het socialisme in voor kwamen. Andere rubrieken waren: notariële aankondigingen, zakelijke aankondigingen van plaatselijke handelaars, marktprijzen, vertrekuren van trein en tram, herbergfeesten, burgerlijke stand, ...

In 1895 gebeurde er iets dat zeer belangrijke gevolgen zou hebben voor Lichtervelde en zeker ook voor haar pers. We keren daarvoor eerst een tijd terug in het verleden. Tot 1872 kende Lichtervelde slechts één politieke lijst die unionistisch was en waarop dus zowel liberalen als katholieken voorkwamen. De liberaal Michiel Surmont was burgemeester van 1842 tot 1872. Rond zijn opvolging doken echter de eerste moeilijkheden op tussen liberalen en katholieken en de verhouding tussen beide strekkingen verbeterde er niet op toen de katholieke overheid Pieter Decuypere tot burgemeester benoemde. De toestand in Lichtervelde was natuurlijk slechts een afspiegeling van de toenemende spanningen tussen liberalen en katholieken op nationaal gebied die hun hoogtepunt kenden in de beruchte schoolstrijd van 1878 - 1884. In 1878 zien we dan ook dat er zich twee lijsten aanboden voor de verkiezingen die de gemeenteraad gedeeltelijk moeten vernieuwen: een liberale o.l.v. Xavier Kerkhofs, brouwer en een katholieke, geleid door Pieter Decuypere, landbouwer. Beide lijsten haalden drie zetels maar daar er in Brussel nu een liberaal ministerie was - de regering Frère-Orban - Van Humbeeck - werd Xavier Kerkhofs tot nieuwe burgemeester van Lichtervelde benoemd. Deze situatie deed zich in tal van gemeenten in België voor, want de liberalen wilden overal steunpunten verwerven. De geestelijkheid van Lichtervelde vond dat er tegen deze "verderfelijke" benoeming moest gereageerd worden en richtte de Katholieke Burgersgilde op als voorhoede van de katholieke partij en als bestrijders van het verwerpelijk liberaal gedachtengoed. De Katholieke Burgersgilde deed blijkbaar goed haar werk want in 1884 slaagden de liberalen er niet meer in om nog een zetel te bemachtigen. Tot 1895 bleef de gemeenteraad homogeen katholiek en dus gecontroleerd door de Katholieke Burgersgilde o.l.v. Pieter Decuypere. In 1894 overleed deze laatste en werd de leiding van het bestuur toevertrouwd aan de schepenen Pieter Tempelaere, landbouwer en Edouard Farasyn, bijzondere tot de volgende verkiezingen.

Jules Storme, hoofdredacteur van De Gazette van Lichtervelde (1896 – 1914). Met dank aan Albert D'Heedene.

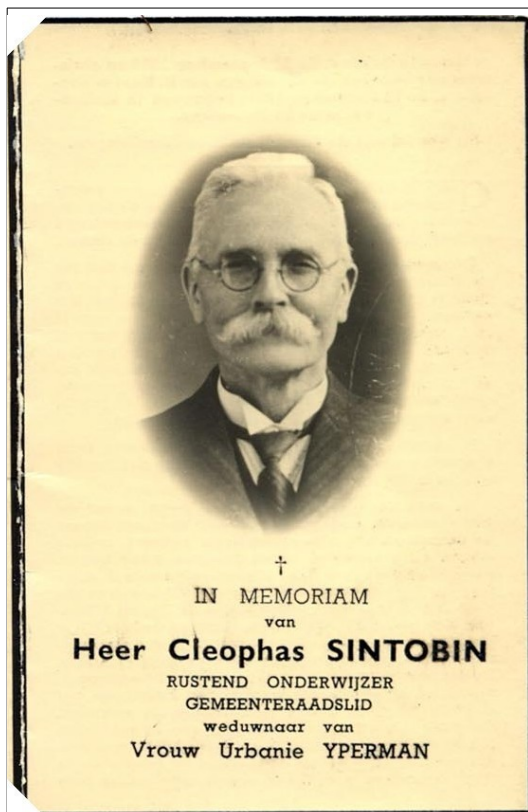
In 1895 rezen er echter moeilijkheden toen de katholieke lijst moest samengesteld worden en bereikte men geen eensgezindheid. De geestelijkheid speelde een belangrijke rol in het conflict en slaagde er niet in om haar wil op te dringen in de katholieke partij en zo ontstond er een groot conflict tussen de Katholieke Burgersgilde en haar oprichter, de Lichterveldse clerus. Dit alles had tot gevolg dat de geestelijkheid zich voortaan distantieerde van de gilde en dat ze gevolgd werd door een groot aantal personen waaronder schepenen Farasyn en Felix Masselis, gemeenteraadslid en secretaris van de Katholieke Ziekentroost, onderdeel van de "Maatschappij van Onderlinge Bijstand". Wellicht zal najver tussen beide schepenen, Pieter Tempelaere en Edouard Farasyn ook wel een rol gespeeld hebben en ambieerden beiden de burgemeesterspositie. Farasyn zal als voorzitter van de kerkraad wel het meest in de gunst van de geestelijkheid gelegen hebben. Al deze spanningen en conflicten hadden tot gevolg dat de katholieke partij in Lichtervelde in twee blokken uiteenviel. De strekking Farasyn, die wellicht maar een minderheid achter zich kreeg, besloot samen te werken met de gematigde liberale lijst van Xavier Kerkhofs en werd daarin volledig gesteund door de geestelijkheid. De aanhang van Farasyn kreeg, omdat ze gesteund werd door de clerus die spottend de "zwarte rokken" werd genoemd, de kleur zwart opgeplakt terwijl de aanhang van P. Tempelaere de rode kleur kreeg. De precieze oorsprong van die rode kleur is ons echter niet duidelijk. Misschien was ze wel afkomstig van de geestelijkheid die de Katholieke Burgersgilde spottend associeerde met de socialisten, de goddelozen, maar dit is slechts een hypothese. De verkiezingen van 1895 verliepen in een zeer verhitte sfeer en liepen uit op een zeer nipte overwinning van de lijst Tempelaere. De gekozenen voor de "zwarten" waren: E. Farasyn, F. Masselis, X. Kerkhofs, J. Dewulf en R. Vandecasteele. De gekozenen voor de "roden": C. Decock sr, I. Denolf, H. Delafontaine, E. Vermeersch, E. Dewaele en natuurlijk Pieter Tempelaere die dan ook burgemeester werd⁶.

Vergeef ons deze lange politieke uitweiding, maar ze was ons inziens nodig om de persontwikkeling in Lichtervelde beter te begrijpen. "De Veldbloem" werd gesticht in 1893, dus voor de grote scheuring in de katholieke partij van Lichtervelde, als katholiek advertentieblad en werd van meetaf aan sterk gesteund door de geestelijkheid. Het ligt dus voor de hand dat het blad na 1895 al gauw de spreekbuis werd van de "zwarte katholieken" en dat het zich meerdere malen de woede op de hals haalde van de Katholieke Burgersgilde die weigert haar drukwerk nog langer bij J. Blouw-Bogaerts te laten verzorgen. Bij haar politieke tegenstrevers werd "De Veldbloem" dan ook spottend "Het Vuilblijkske" genoemd. De Katholieke Burgersgilde reageerde aanvankelijk met het verspreiden van een aantal gedrukte reacties op de ontstane toestand, getiteld "De Waarheid". Uit deze pamfletten zou een concurrerend weekblad geboren worden: "De Gazette van Lichtervelde, Katholiek Weekblad, Orgaan van den Katholieken Kring", met als hoofdredacteur Jules Storme, die vanaf 1904 zelf in de politiek ging⁷. Het blad werd aanvankelijk gedrukt bij J. Anthierens te Brug-

⁶ Deze poging tot politieke analyse van Lichtervelde is vooral gebaseerd op verkiezingsuitslagen en -pamfletten en krantenknipsels. Ze mag dus zeker niet als de alles vertellende waarheid beschouwd worden, enkel als een voorlopige schets. Nieuw materiaal is daarom altijd welkom.

⁷ STORME Julius, °Hansbeke 25/02/1871 - †Brugge 05/05/1927, landbouwingenieur. Gemeenteraadslid tussen 1904 en 1927, schepenen van 1904 tot 1926, provincieraadslid van 1904 tot

ge, later bij J. Vervenne-Missant te Tielt. Door haar tegenstanders werd de krant dan ook graag “De Thieltse Gazette van Lichtervelde” genoemd. Het Lichtervelds adres was: juffrouw L. Vergote, Neerstraat. Het eerste nummer (25/07/1896) bestond nagenoeg uitsluitend uit antwoorden op artikels, verschenen in “De Veldbloem”, waardoor het opzet van deze nieuwe krant van begin af duidelijk was.

Cleophas Sintobin, drukker (1901 – 1954) en uitgever van De Veldbloem (1901 – 1914). Met dank aan mej. Margriet Sintobin.

Tussen beide kranten zouden zich heftige polemieken ontwikkelen. De “Gazette” telde ook vier pagina's van drie kolommen maar zou al gauw een groter formaat krijgen met vijf kolommen. Helaas zijn van deze krant maar een zeer beperkt aantal exemplaren bewaard zodat een grondige studie ervan voor het ogenblik een onmogelijke opdracht is. We zien wel dat “De Gazette” vanaf het begin een uitgesproken nieuwsblad was, terwijl “De Veldbloem” tot 1906 hoofdzakelijk een advertentieblad was. Indien iemand nog in het bezit is van beide kranten zal het hem of haar zeer in dank afgenomen worden als er iemand van de kring van op de hoogte gesteld wordt.

In 1988 behaalden de “zwarte katholieken” een grote kiesoverwinning en zo werd dokter Ferdinand Vermeersch-Vancanneyt burgemeester na het overlijden van Pieter Tempelare in 1901. Op persgebied bleef de situatie nagenoeg ongewijzigd tot oktober 1901 wanneer Jacob Blouw Lichtervelde verlaat en naar Aalst verhuist. Zijn drukkerij liet hij over aan Cleophas Sintobin, onderwijzer aan de Sint-Jan Berchmansschool sedert 1896 en als corrector aan

de drukkerij verbonden⁸. Sintobin was geboren te Oekene op 25/09/1873, woonde op de hoek van de Hoogstraat en de Potteriestraat naar waar de drukkerij dan ook verhuisde⁹. In 1903 huwde hij met Urbanie Yperman uit Middelkerke. Aan “De Veldbloem” veranderde er aanvankelijk heel weinig en hij nam de politieke kleur van de krant over. De taal van het blad werd zelfs nog heviger en de relaties met de “Gazette van Lichtervelde” verbeterden er niet op. Na de Eerste Wereldoorlog zou Sintobin trouwens zelf in de politiek gaan en was hij schepen van 1927 tot 1932 en

1927. Hij was secretaris van de fanfare der Katholieke Burgersgilde in 1904.

⁸ SINTOBIN Cleophas, °Oekene 25/09/1873 - †Roeselare 1954. Onderwijzer van 1896 tot 1919, drukker van 1901 tot 1954, gemeenteraadslid van 1927 tot 1954, schepen van 1927 tot 1932, waarnemend burgemeester in 1945-46. Hij was bestuurslid van de koninklijke fanfare Sint-Cecilia van 1927 tot 1954.

⁹ Het huis dat vroeger stond tussen de tegenwoordige bakkerij Vansteelandt en de winkel van Fleury Sauer, waar nu een open ruimte is.

waarnemend burgemeester van 1945 tot 1946. Hij bleef gemeenteraadslid tot aan zijn dood in 1954.

In 1904 wijzigde de politieke situatie zich opnieuw want de "roden" behaalden opnieuw de meerderheid na een zeer hevige kiesstrijd en toen dokter Ferd. Vermeersch-Vancanneyt in 1906 de gemeente verliet werd dokter Emiel Vermeesch-Dochy ingehuldigd als nieuwe burgemeester. Hij zou dit blijven tot in 1927. De Katholieke Burgersgilde bleef de gemeenteraad beheersen tot aan de eerste wereldoorlog en zo werd "De Veldbloem" in feite het blad van de politieke oppositie in Lichtervelde. De hoofdredacteur van "De Gazette", Jules Storme, was schepen in die periode en zou dit blijven tot in 1926.

Tussendoor moeten we ook nog vermelden dat er omstreeks 1905 een nieuwe drukker begon in Lichtervelde, nl. Henri Vereenoghe-Hoet, hoofdonderwijzer aan de gemeenteschool van Lichtervelde. Hij verzorgde vooral het drukwerk van de Katholieke Burgersgilde, maar "De Gazette van Lichtervelde" werd er niet gedrukt.

In 1906 werden belangrijke wijzigingen aangebracht aan de inhoud en de vorm van "De Veldbloem": het formaat werd groter en er werd voortaan meer nieuws opgenomen. De bestaande rubrieken die hierboven reeds beschreven werden, bleven wel grotendeels behouden, al verhuisden ze naar de laatste twee bladzijden van de krant. Ook de prijs ging de hoogte in: van 1,5 frank naar 2 frank per jaar (2,5 frank voor de omtrek).

Sintobin startte in hetzelfde jaar nog met het drukken van twee andere periodieken: "De Ardoyenaar", een nieuwsblad voor Ardoeie dat echter niet van de grond kwam en hetzelfde jaar nog verdween en een propagandablade voor de samenwerkende melkerijen dat ongeveer maandelijks verscheen onder een andere titel. Uit dit laatste blad groeide in 1907 "De Westvlaamse Boerengilden", het maandblad van de West-Vlaamse Boerenbond. We vinden dat blad, dat een oplage had van 9000 exemplaren, terug tot september 1909.

We zullen niet diep ingaan op de inhoud van "De Veldbloem" en verwijzen daarvoor naar onze verhandeling. Toch willen we de voornaamste nieuwsthema's even kort vermelden.

Het algemeen nieuws werd verspreid over een drietal rubrieken: "Kipkap", "Van Alles Wat" en "Nieuws uit West-Vlaanderen". Ze brachten vooral "weetjes", humor (moppen) en sensatienieuws (moorden, branden, rampen, diefstallen, ongevallen, ...). Om de sensatiezucht van de krant te illustreren geven we hier een voorbeeldje uit "De Veldbloem" van 21/01/1911.

"WAEREGHEM. - Woensdag namiddag werd de bevolking van Waereghem en vooral het personeel der statie in ontroering gebracht, door een schrikkelijk ongeluk. De briefdrager Victor Desmet, wonende alhier, ging woensdag namiddag, rond 2 ure, van het postbureau weg, om zijne namiddag ronde te Wielsbeke te doen. Gekome aan de bareel der staie,

zag hij dat de trein van Anseghem naar Ingelmunster, nog niet weg was. Hij sprong over den gesloten barreel om den trein naar Wielsbeke te nemen. Victor Desmet liep den trein tegemoet om er op te springen, doch hij miste zijne sprong en viel onder de twee wagons. Een angstkreet werd door den dd. statie-overste en zijne bedienden geslaakt terwijl men de beenderen van den ongelukkigen hoorde kraken. De trein stopte

dadelijk, men snelde den armen man ter hulp, doch men vond nog slechts een vormellozen klomp vleesch. De beenen waren van af de romp vermorzeld en het hoofd was de helft afgereden, zoodat de hersenen bloot lagen. Het lijk droeg afzichtelijke wonden. De eerw. heer onderpastor Notebaert, die juist in de statie

was, snelde ter hulp en diende den stervende de H. Olie toe. Men droeg het erg verminkte lichaam in een afhankelijkheid der statie, waar twee geneesheren De Clerck en Van Acker weldra ter plaats snelden, doch enkel de dood konden vstastellen.“

We moeten wel opmerken dat de meeste kranten uit die tijd vol stonden met dergelijk “nieuws” en dat de meeste soortgelijke artikels die verschenen in “De Veldbloem” overgenomen waren uit andere kranten wat een veel voorkomend gebruik was in die tijd, maar toch valt het op dat de krant dergelijke artikels bij voorkeur selecteerde uit het nieuwsaanbod.

Op nationaal-politiek gebied was de krant een duidelijk Vlaamsgezinde katholieke krant waarin heftige aanvallen op het socialisme schering en inslag waren. De invloed van de geestelijkheid op het blad is daar natuurlijk niet vreemd aan.

De krant schonk ook veel aandacht aan de Vlaamse emigratie naar Noord-Amerika en dit vooral via de persoon van onderpastoor Achiel Six. Ook werd veel plaats besteed aan artikels i.v.m. de landbouwproblematiek. De krant was echter vooral belangrijk voor de plaatselijke nieuwsgeving die erg politiek getint was: gekleurde gemeenteraadsverslagen, polemische artikels i.v.m. gemeentepolitiek, ... Alles wat met de “zwarte” partij van Lichtervelde verbonden was, werd in een gunstig daglicht gesteld: de geestelijkheid en haar organisaties (jongelingencongregatie, Onderlinge bijstand, aangenomen Sint-Jan Berchmansschool, ...), de koninklijke fanfare Sint-Cecilia, de Onderlinge Brandverzekering Sint-Donatus, ... Ook via lijkreden liet de krant blijken voor wie ze sympathieën had en voor wie niet.

Tenslotte werden er ook nog vaak belangrijke bijdragen gewijd aan de plaatselijke geschiedenis: de heren van Lichtervelde, het kasteel, de Sint-Sebastiaansgilde, ... Deze bijdragen waren van de hand van onderpastoor Six.

De krant bleef in dezelfde hoedanigheid bestaan tot oktober 1914, wanneer de eerste wereldoorlog Lichtervelde bereikte. Tijdens de oorlog werd de drukkerij van Sintobin vernietigd zodat hij in 1918 niet meer kon herbeginnen met het uitgeven van de “De Veldbloem”. Hij startte met een nieuwe drukkerij op de markt, waar zijn dochter Margaretha nu nog altijd woont. Ook de “Gazette van Lichtervelde” verscheen niet meer net zoals nog vele andere lokale en regionale bladen.

Bibliografie

We zullen hier geen uitgebreide bibliografie geven omdat we er één aan het samenstellen zijn voor onze thesis. We verwijzen de geïnteresseerde lezer dan ook naar deze verhandeling.

De Veldbloem

Algemeen Annoncenblad voor LichterVELDE en omliggende.

De Veldbloem verschijnt elke Zaterdag en wordt kosteloos verspreid in 35 omliggende gemeenten. — Men kan dit blad ook bekomen aan 1 frank 's jaars en fr. 1-50 voor den omstreken (LichterVELDE). — Ieder geabonneerde heeft het recht onvergeld een aankondiging van 5 drukregels noemens zijn bedrijf, vier achtervolgenden te waken, in het blad te plaatsen. — De prijs der aankondigingen is 10 centimen per drukregel. Grote of dikwijls te herhalen aankondigingen met merkelfijken afslag of bij overeenkomst. — De plakbriefen alhier gedrukt worden aan halven prijs opgenomen. — De aankondigingen moeten ingezonden zijn vóór vrijdag noon; aan J. BLOUW-BOGAERTS, drukker-uitgever, Statiestraat, LichterVELDE.

Om uit gemeenzaamheid te scheiden.

OPENBARE VERKOOPING

HOFSTEDEN

Bouwingen, Woonhuizen en Landen
te Beveren en LichterVELDE.

De Notaris **DE SAEGER** te LichterVELDE, zal op de hierna bepaalde zittingen openbaarlijk verkoopen:

Gemeente Beveren, bij Rosslare, bij de plaats.

KOOP EEN. Een schoon en goed **HOFSTEDEN**, hebbende Woonhuis, Schuur, en verdere gerieven en 78 aren 37 cent. erf, boomgaard en land, zeer dienstig voor bouwgrond, gestaan en gelegen te Beveren, dicht bij de plaats, aan den noordkant van den steenweg van Beveren naar Ardoye, palende noord Louis Vergote en Jan Vandekerckhove, oost den volgenden koop, zuid voormelden steenweg en west Charles Verstrate bekend op kadaster sectie B, N° 4155, 1154a en 1156a. Boom- en haagprijs 110 fr.

KOOP TWEE. — Eene schoone partij **ZAAILAND**, ook zeer dienstig voor bouwgrond, groot 67 aren, palende noord Jan Vandekerckhove voornoemd, oost voornoemen Charles Verstrate, zuid gemelden steenweg en west voorgaanden koop.
Voorschreven twee koopen uitmakende een goed en welgelegen Hofsteden, samen groot 1 h. 45 a. 37 c. is bewoond en gebruikt door d'echtgenooten Hostens-Degrendel, aan 281 fr. 's jaars, boven de lasten, met recht van pacht tot 1 October 1893.

Deze 2 koopen afzonderlijk ingesteld 10825 fr.

Gemeente LichterVELDE, bij de plaats.

KOOP DRIE. — Eene partij **ZAAILAND**, groot volgens kadaster sectie F, nr 459, 55 aren 60 centiares, gelegen zuid der Statiestraat, nabij den Gitswegel, palende, noord Jvp Vergote, oost de kinderen Vandekerckhove, zuid Louis Cloot en west Frederik Hostens.

Gebruikt door 't sterfhuis Degrendel, Handslag met de betaling der koopsom, ingesteld 5020 fr.

KOOP VIER. — Een **HUIS**, eertijds

tweewoonst met zwingelkot en verdere gerieven en 3 aren 90 centiares erf en hot, gestaan en gelegen aan den westkant van het Gitswegelje, zuid bij de Statiestraat, palende noord Charles Debusschere, oost den volgenden koop en het Gitswegelje, zuid de kinderen Bosuyt en west de kinderen Reekman, bekend op kadaster sectie F, nrs 471a, 470a, 471b, 472a, 473a, 473b en 473c, ingesteld 1000 fr.

KOOP VIJF. — Noord-oost aan voorgaanden koop een blok van **DRIE HUIZEN** met verdere gerieven en 3 aren 2 c. erf en hof, bekend op kadaster sectie F, nrs 472a, 472b, 473a, 473b en 473c, palende noord Jw Rosalie Delafontaine, oost en zuid de Gitswegel en west den voorgaanden koop.

In pacht gehouwen voor 't Pastor aan de te maande, Alexander Pollet aan 2,30 fr. te maande en Henri Hendryckx aan 3 fr. te maande.

Ingesteld 770 fr.

OVERSLAG: Donderdag 12 Januari 1893, ten 2 ure namiddag, ter herberg De Trap te LichterVELDE, Groote Markt.

Alle inlichtingen te bekomen bij de notaris **DE SAEGER** voornoemd.

KANTOOR van den

NOTARIS VERCRUYSE
TE RUDDERVOORDE.

Venditien VAN

TAILLIE OP STAM

STOP-VERMAAK- EN BOONPERSEN,

Busschen, Spaanders, Sparregaten en Rellingen, TE RUDDERVOORDE.

De Notaris **ALIDOR VERCRUYSE** te Ruddervoorde, zal op Maandag 0 Januari 1893, om 8 1/2 ure voormiddag, ten verzoeken en in profijte van de wel edele Heeren 1° Ridder Emanuel Van Outryve, d'Ydewalle Burgemeester en 2° Ridder Eugène Van Outryve d'Ydewalle-de Serret, beide grootgrondigenaars te Ruddervoorde, in hunne eigendommen gelegen te Ruddervoorde (Muskens), langs den steenweg van Brugge naar Kortrijk, openbaar verkoopen:

150 Koopen zeer schoone Eiken-Berken-

Elzen-Esschen- en Kastanje Taille op stam:
70 koopen Sparregaten en Spaanders,
40 koopen Rellingen,
8000-schoone Boon- Haag- en Vermaakpersen,
8000 drooge Snoet en Taillebuschen,
1500 drooge Sparrebuschen,
1500 groene Sparrebuschen,
3000 drooge Larvibuschen,
15000 Eiken Boschwissel.

De vergadering te inden de Kapelle-dreef in de Rapsenbergen.

Op gewone voorwaarden en tijd van betaling mits door de koopers op eerste aanzoch begoede medekopers of borgen te stellen, ten genoegen van den Notaris **VERCRUYSE**.

OP WOENSDAG 11 JANUARI 1893, om 12 1/2 ure, 's middags, van:

25 koopen schoone en lange Sparren op stam van 70 centimeters tot 1 meter dik.
27 koopen Eiken van 1 meter 25 centim. tot 2 meters 10 centimeters dik.

45 koopen Achtkantken van 1 meter tot 1 meter 50 centimeters dik.

10 koopen Bouken van 1 meter tot 1 meter 50 centimeters dik.

De voormelde bosschen staan in de bosschen «De Meek» en op de gebuiken der veduwe Valckenaere en Henri Goetry.

Voor elke venditie de Vergadering en Verborging ten huize van den Toezener Henri Goethals, die de koopen zal aanwijzen.

Op gewone voorwaarden en tijd van betaling, mits door de koopers daartoe aanzoch zijnde, begoede medekopers of borgen te stellen, ten genoegen van den Notaris **VERCRUYSE** voornoemd.

Jaarlijksche groote Venditie

van staande en gevolve

SPARREN

PERSEN EN BUSSCHEN

TE VLADSLOO,

langs den steenweg van Wijnendaele naar Beerst.

Op **MAANDAG 16 JANUARI 1893**, (zijnde derden maandag van Nieuwjaar) om 12 ure 's middags, ten verzoeken en in profijte van den wel edelen Heer Ridder Eugène Van Outryve d'Ydewalle-de Serret, grootgrondigenaar te Ruddervoorde, in zijne bosschen te VladslOO langs de Nieuwe dreve, bij de herberg «De Orzet» venditie van:

14 Hectare Sparren op stam van 30 centim. tot 1 meter dik,
 75 koopen Stop- en Hoppepersen,
 40 koopen zware, liggende Sparren zeer dienstig voor bouwwerk n,
 50 koopen Haag- en Boompersen,
 4000 groene Sparrebuschen,
 Verder nog : 1000 Tailliebuschen en 600 Larixbuschen liggende te Couckelaere, bij het hofstedecken gebruikt door Richard Willaert, welke zullen vercocht worden zonder ter plaats te gaan.

Op gewone voorwaarden en tijd van betaling mits door de koopers, daartoe aanzocht zijnde, begooede medekoopers of borgen te stellen.

Betaalbaar in handen van den Notaris **Aldor Vereruyse** te Rudderpoorte, door 't ambt van den Notaris **Laurent Proot** te Woumen.

De Boschwachter Charles Deljaedt zal de koopen aanwijzen.

De vergadering en verborging in « Dex Orzer » bij de weduwe Devos.

LET OP! Voor het gemak der koopers zal er zitting gehouden worden te Vladsloot voor den ontvangst.

Venditie

TAILLIE OP STAM

in de zoo genaamde
HUWINS BOSSCHEN
 TE LICHTERVELDE.

DONDERDAG 19 JANUARI 1893, om 1 1/2 ure namiddag, zal er door bevoegd ambt, onder het bestuur van den Zaakhandelaar **Victor Demunster** te Lichtervelde, ten verzoeke en in behoeve van Jonkv. **Eugène Depeneranda-Delaage**, groot grond-eigenaar te St Michiels in zijne bovengenoemde bosschen « *De Elf gemeten* » openbaarlijk te koop gesteld worden :

-35 koopen Taillie op stam.

De vergadering aan koop Een, bij d'herberg **DE NACHTGAALE**.

Deze venditie geschied op gewoone voorwaarden en tijd van betaling, mits voldoende borgstelling ten aanveerden van bovengenoemden Zaakhandelaar **DEMUNSTER**.

P. S. — In het begin der aanstaande maand Maart zal er in gemelde bosschen eenescheone venditie plaats hebben van Boomen en Sparren op stam.

KANTOOR
 van den

Notaris DUPONT

TE ARDOYE.

INSTEL : Vrijdag 6 Januari 1893,
TOESLAG : Vrijdag 20 Januari 1893,
 telkens om 2 ure namiddag, in het **GENEEMTE**-
 huus, te Ardoye, van :

10 AREN 42 CENTIAREN

BOUWGROND

als nu gebruikt voor Tuin of Lochting,
 e. **ARDOYE**, op de Plaats, lange de Hemelstraat en de Beveren kalsijde : in twee koopen. Boom- en haagprijs fr. 137,00.

Handslag met de geldtelling.

A M B T
 van den

Notaris PERSYN
 TE WYNGHENE.

Groote Koopdag

van Slag- en Drooghout, te Wynghe, in de **Peerstallebosschen**.

Op **VRIDAG 6 JANUARI 1893**, ten 11 ure voormiddag, voor den Heer Baron M. Van der Bruggen, Volksvertegenwoordiger.

Op 19 JANUARI, 1893, om 12 1/2 ure namiddag, te Wercken en Zarren.

Schoone Venditie

van 70 koopen schoone Eiken, Olmen, Eschen, Wilgen- en Populieren Boomen, voor Mijnh. **Van der Oog** straat te Laevens, te Rousselare, Sijpve, Warmoes en kinderen Delheye, te Zarren.

Betaalbaar bij **Gryspeerdts Ampe**, te Zarren.

WATERGESTICHT

te Oost-Roosebeke.
 (KNEIPS GENEESMIDDELS)
 De Bestuurde r.
 D' Loozans-Tack.

FABRIEK

van Meubels in alle slach.
 Edm. Termote-Devaels, Lichtervelde.

Bijzonderheid van Eiken gebeeldhouwde Meubels in oude vlaamsche stijl, te beginnen van 250 fr. voor eene volledige eetplaats.

Volledige slaapkamers in Acajon, Notelaar of Eikenhout aan 140 fr. en er boven.

Spiegelkassen (armoires à glace) te beginnen van 80 fr.

Coullissetafels van 45 fr. en meer.

Lavabo-commode van 70 fr. en meer.

Enkele Lavabo van 30 tot 40 fr.

Nachttafels van 18 tot 25 fr.

N. B. — Voor brouwers of likeurverkoopers mag den helft der som in bier of likeuren afgeleverd worden.

Bericht

P. DEBEUCKELAERE-PHLYPO, winkelier te Lichtervelde, laat het geëerd publiek weten dat zijn magazijn voortdurend voorzien is van alle slach van Menagieartikelen, Quinquets, Stekkersdraad, Grillage, Aalpompen, ijzeren Bedden en Wiegen, Basculen, Balansen, Balancen-Roberval, Gewichten, Koffiemolens, Schaverdijnen enz., enz. Door de gematigheid zijner prijzen verhoopt hij de gunst van eenieder te verkrijgen.

GIST

Al de dagen der week Gist te bekomen bij de weduwe **VANDELE**, Statiestraat, Lichtervelde.

A. Vandermeersch bij de Kerk te Lichtervelde, aanveerd alle Stoffen, ook mans- vrouwen- en kinderkleederen, en handschoenen om te verwen of te kuischen in 't droog, en wolle sargien om te wasschen in 't nieuw voor het huis **Otto Koentges** te Brugge.

Er is te bekomen:

Bij de **Broeders en Zusters Vande Walle**, winkeliers te Lichtervelde, Statiestraat N° 96: Eenen grooten keus van Sojette, Kousen en Zokken, Baaien en Mouwen, Onderbroeken, witte en gekleurde Hemden, gemaakte Kinderkledjes, sajette Mutsen en Capulijnen in alle grooten, Echarpen, Handschoenen, zijde Foulards, Cols, Regatten, Portemonnaies, en alle slach van Kleermakersgerief voor mannen- en vrouwen.

Alles aan zeer lage prijzen.

Te bekomen

bij **H. Vandeputte**, Apotheker te Lichtervelde: goede **PILLEN** en **TABLETTEN** voor den hoest enz.

Te Bekomen

bij **Pieter De Jonghe-De Vriand** landbouwer te Lichtervelde in zijne eigen kweekerij, alle soorten van fruitboomen, ge-griffeld met de vruchtbaarste en beste soorten van de streke.

Eugène De Vos

heeft de eer het publiek te berichten dat hij zich vestigt als **KUPER** bij zijnen vader **Groote Markt N° 17**.

Te bekomen

bij **E. Caimeyer**, Statiestraat, te Lichtervelde, **MEUBELPAPIER** en **TAPIJEN**: Uitverkoop voor een der grootste magazijnen van Brussel, aan zeer lage prijzen.

Te Bekomen

bij **H. MAESELE-DEYGERE**, alle slach van Olie, Verf, Sicatif, Tertentijn, Lijmen, Koolzaadolie, Vernis, enz.
 Alles aan vermindering van prijzen.

Te bekomen.

Bij de weduwe **DEBAILLIE**, in den *Trap*: Alle slach van Hovenier- en andere Zaden. Eerste hoedanigheid. — Gematigde prijzen.

Bericht aan de herbergiers.

Wilt gij eene **BIERPOMPE** hebben in ver-glaesd ijzer, gaat bij **Aug. Coussez**, gij kunt er bekomen aan genadige prijzen, overeenkomstig met de nieuwe wet, alsook alles wat zija vak aangaat.

Boekdrukkerij & Boekbinderij

VAN
J. Blouw-Bogaerts,
uitgever dezes blads
Statiestraat. **Lichtervelde.**

MEN DRUKT: Boeken, vluġ-schrijften, katalogen, trouw en doods-brieven, plakbrieven van allen aard, adres- en visietkaarten, beeldekens, facturen, omzendbrieven, registers programmen, enz.

MEN BIND alle slach van boeken, zooals; registers, bibliotheekwerken, kerkboeken, enz.

Spoedige bediening, zeer lage prijzen, schoon en zuiver werk.

MEN VERKOOPT: Bureel- en schoolbehoefden; registers, longuetten en andere schrijfböeken, kopieerboeken, alle soorten van schrijf- post- en gekleurde papieren, verguld papier, bloemen papier, briefomslagen, pennen, penhouders, potlooden, leien, griffels, lak, gom, zwarten, violetten, rooden en blauwen inkt, stempel inkt, eerste soort kopij inkt, inkt voor lijn-waad te teekenen, zakboekjes, enkele en dubbele negocianten (rekenboeken) vlaamsche en fransche kerkboeken, paternosters en doosjes, beeldekens, printen, portretkaders, speelkaarten, loto- domino- en ganzenspelen, enz.

Pastoor Kneip, zijn wonderbaar leven en zijne manier van te genezen en te verlokken door het water. Prijs: fr. 0-70.

Mijne Waterkuur, sinds 30 jaren toegepast en goed bevonden. Prijs: fr. 3-50.

Zoo zult gij leven, wenken en raadgevingen aan zieken en aan gezonde menschen. Prijs: fr. 3-50.

De verzorging van het kind in gezonde en zieke dagen. Prijs: fr. 2-06.

Men kan ook bij ons bekomen: al-lerbeste **haarwater** om aan het grijze hoofdhaar zijn oorspronkelijke kleur weder te geven; een **melk-onderzoeker** of vetweger om met zekerheid het vetgehalte der melk te bepalen, alsook **Cacao Van Houten**, de beste aller soorten.

Wij roepen de aandacht der **Heeren rookers** op ons **MAGAZIJN** van

echte Hollandsche Sigaren

EN TABAK
van allerbeste hoedanigheid,
en die wij verkoopen
aan de voordeeligste prijzen.
PIJPEN en andere benodigheden
voor rookers.

Gemeente Cortemarck

Luisterlijk

AVONDFEEST

gegeven door de

Maatschappij „Kunst en Deugd“

in de
DAGSCHOOL, HANDZAEMESTRAAT,
OP ZONDAG 8 JANUARI 1893.

HERBERGFEESTEN.

PRIJSKAAMP

OP DEN BILLARD

ter herberg HET KANON bij A. DEVOS
op ZONDAG 8 JANUARI 1893.
20 Fr. VOORUIT BOVEN T' INLEGGELD.
verdeeld in vier prijzen n.

JAARELIJSCHE

PRIJSKAARTING

OP

Drie-Koningendag,

ter herberg DEN OUDEN VOERMAN,
bij HENRI DESLOOVENS.

GROOTE BOLLING

bij de Wagenmaker in 'T OUD St. HUBERT
op Zondag 8 en maandag 9 Januari 1893.
Buchtbaarheid?

Kaarting

Zondag en Maandag IN DE KROON
bij Henri Desroix.

Kaarting

Zondag en Maandag IN DEN HOORN
bij de weduwe Mabritens

Kaarting

Zondag en Maandag in 't HANDBOGENHOF
bij R. Deriepaeker.

Kaarting

Zondag & Maandag in 't VLAAMSCH BIERHUIS
bij H. Scholte

Kaarting

op 6 Januari (Dertiën dag) IN DE KARPEL
bij C. Driescens.

In den loop dezer week zullen wij de
abonnemen van Lichtervelde inzamelen.

Lichterveldsche Kaas.

Het kaasmaken is hier op Lichtervelde de
nieuwigheid van den dag. 't Is nauwelijks een jaar
geleden dat hier voor den eersten keer bagoppen
is geweest om den eersten Hollandschen kaas aa-
te maken, en talrijk zijn nu alreeds de pachtho-
ven waar men zich met kaasmaken bezig houdt.
Eenige voorschriften wegens de bewerking zijn
hier uit Nederland komen overgewaald en dit
was genög om onze aandachtige en lezrume
boerinnekes aan 't werk te stellen: Immers, als
er hier maar kwestie is van nuttigheid en ver-
betering voor den landbouw, de Lichterveldsche
boeren blijven nooit ten achteren! 't Ware an-
ders kunnen naam onwaardig dien zij zo her-
haaldelijk en zoo eervol hebben verwezen door
hunne prachtige uitstallingen voor landbouw-
voortbrengselen, op onze inlandsche en vreedse
prijkampen. Ja, Lichtervelde staat alom bekend
als een toonbeeld vae voortuitgang in alles wat
landbouwkunde aangaat.

De eerste proeven van kaasmaken waren nog
al voldoende: De hoorn die de melk tot kaas had
doen herworden, en nu den gouden bal kon be-
schouwen, stond verbaasd en preusde over haar
werk; nu ging zij geen kaas meer moeten koo-
pen; het huisgezin ging zij soms met aangenaams
kunnen vergasten; zij ging nu eenen vriend kun-
nen ontvangen, hem iets ter tafel kunnen opdie-
nen waarvoor zij geen geld moest uitgeven en
nog mogen daarbij voegen; die kaas, hij is het
werk mijner handen!

Het kaasmaken, hoewel niet zeer kunstig,
vraagt nogthans zorgen en oplettendheid; de
eerste proeven, zoo als gezegd, waren voldoende
maar konden toch merkkelijk verbeterd worden.
Deze verbetering is gekomen: De ondervinding
heeft veel daaraan bijgebracht, en de onderrich-
tingen door oud leerlingen der Melkerij school van
Wewelghem gegeven, hebben om zoo te zeggen
dit werk tot de volmaaktheid helpen leiden.

Sprekende van de leerlingen der Melkerij-
school van Wewelghem, wil ik in 't voorbijgaan
doen-merken dat er daar op het Kloosterhof
— hoer gebruikt door den heer Dhondt, — sene
dusdanige school door de zorgen van den heer
Minister van Landbouw is ingericht. Deze school
heeft voor doel, aan de jonge boerendochters we-
tenschappelijk te leeren behandelen de melkerij en
alles wat er van afhangt, dgs ook de kaas. Geene
moette is gespaard om de leerlingen bekend te
maken met alles wat in de melknijverheid kan
nuttig zijn en tot voordeel en profijt des landbouws
gedienu kan. Zulke school waar grondleer en
toepassing samen gaan, is dus wel uitmuntend
geschikt om in korten tijd de leerlingen de voor-
gestelde kennis en behandelingen aan te leeren.

Deze dochters tot hunne haardsteden terugge-
keerd, deelen veeltijds nog aan vrienden en kon-
nissen mede, al het nuttige dat zij uit de school
hebben medegebracht. Alzoo is het dan gekomen
dat wij dank aan eenige van deze, vele verbete-
ringen in het kaastelsel hebben kunnen doen.

Boven het stoffelijk nut dat het aanleeren
van zulksdanig wetenschappen behelst, is er nog
eenen anderen kant aan, dien men te recht ook

eenen goeden kant mag heeten: alzoo komt het dat de boerendochters, landbouw, melk en boter klappen; het doet hen den boerenstiel liefhebben en verstaan dat dezen, benevens zijne lasten, nog menigvuldige schatten van leven en voldoening bevat. De streving der landelijke vrouwenjeugd tot dees edele betrachtting: de behertiging van haar bedrijf, is voorzeker meer lofwaardig dan dien nitzijgenen: zucht naar nieuwerwetsche kennissen boven haren stand, die tot niets anders kan leiden dan tot verloochening van geboortestaat en miskenning van het vaderhuis.

Aanstaandelijk zal ik de methode laten kennen, en voorschrift geven om kaas te maken.

JANTJE KAAS.

Burgerlijkenstand.

Aangiften van 23 tot 30 December.

Sterfgevallen.

Leonie-Marie Volckaert, oud 1 dag, dochter van Leonardus en Marie-Louise Van Eenoo.
Maria-Julia-Cecilia Vancoppenolle, oud 5 j. 6 m., dochter van Eduardus en Eleonora-Clementina Vanwalleghem.

Rosalie Vandonbussche, oud 78 j. 9 m., zonder beroep, weduwe van Joannes-Baptisto Thillier.

Richardus-Eugenius Cafmeyer, oud 2 j. 4 m., zoon van Evaristus en Marie-Josephine Vanwalleghem.

Eduardus Deman, oud 61 j. 8 m., landwerkmán, echtgenoot van Marie-Louise Derieuw.

Adrienne-Margaretha-Bertha Verhaeghe, oud 21 j., dochter van Henricus en Mathilde-Pharailde Vanwalleghem.

Geborten.

Hector-Eduard Gardin, zoon van Jules en Leonia-Paulina Seys.

Leonie-Marie Volckaert, dochter van Leonardus en Marie-Louise Van Eenoo.

Edmond-Joseph Volckaert, zoon van Leonardus en Marie-Louise Van Eenoo.

Maria-Alida Alliet, dochter van Henricus en Marie-Louise Wybo.
Emilia-Margaretha Rosselle.

Bewëging van den burgerlijkenstand gedurende het jaar 1892.

Geborten: Mannelijke 87
Vrouwelijke 80

te zamen 167

Sterfgevallen: Mannelijke 67
Vrouwelijke 84

te zamen 151

Aangekomene personen: Mannel. 76
Vrouwl. 93

te zamen 169

Vertrokken personen: Mannelijke 91
Vrouwelijke 111

te zamen 202

Huwelijken 47.

Bevolking op 31 December 1892, 1307 inv.

Marktberichten.

Kortrijk, 26 dec. — Tarwe per hectoliter 15,00 a 18,50; id. roode, 01,00 a 00,00; rogge, 10,50 a 14,00; haver, 00,00 a 00,00; boter de 1/2 kil, 1,69 a 1,63; eieren, de 25, 3,50 a 3,75; koolzaadolie, de 100 kil. 50,00 a 50,50; lijnolie, 41,00 a 41,25; inlandsch en vreemd koolzaad, 00,00 a 00,00; inlandsch lijnzaad, 00,00 a 00,00; koolzaadkoecken, 13,50 a 16,00; lijnkoeken, 19,50 a 20,00.

ROUSSELAERE, 27 dec. — Tarwe per 100 kil. fr. 18,00 a 18,50; id. roode, 16,50 a 17,00; rogge, 13,50 a 14,00; haver, 14,50 a 15,00; boonen, 19,50 a 20,00; aardappelen, 4,00 a 4,50; boter de kil, 3,00 a 3,50; eieren, de 25, 3,00 a 3,25.

BEURS-VAN-BRUSSEL, 27-December.	
Belgische 3 1/2 2 ^e s.	102 50
» 3 p. c.	100 25
Annuiteiten 4 1/2	120 —
» 4	—
» 3	—
Gemeentekrediet	1861 120 —
»	1868 106 25
Buurtspoorw.	2 1/2 114 75
Antwerpen	1887 2 1/2 105 75
Brussel	1886 2 1/2 103 75
Gent 3 p. c.	1868 112 75
»	1880 104 25
»	1883 104 —
Luik 2 1/2 p. c.	1853 104 —
» 3 p. c.	1860 —
»	1868 105 —
»	1874 104 87
»	1879 103 —
» 3 1/2	1889 103 75

IJZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

Lichtervelde - Gent.

Lichtervelde, Kortekker, Ardoye-Coolscamp, Pitthem, Thielt, Aersele, Wouterghem, Grammene, Deynze, Astene, Deurle, De Pinto, St-Denijs-Westrem, Maltbrugge en Gent. 5 ure 49, 8 ure 5, 8 ure 48, 10 ure 57, 1 ure 33, 5 ure 22, 7 ure 38.

Gent-Lichtervelde.

Gent, Maltbrugge, St-Denijs-Westrem, De Pinto, Deurle, Astene, Deinze, Grammene, Wouterghem, Aersele, Thielt, Pitthem, Ardoye-Coolscamp, Kortekker, en Lichtervelde. 8 ure 18, 6 ure 37, 7 ure 28, 11 ure 41, 3 ure 52, 5 ure 43, 7 ure 49.

Lichtervelde-Duinkerke.

Lichtervelde, Cortemarck, Handzaeme, Zarren, Eessen, Diksmude, Caaskerke, Oostkerke, Avekapelle, Veurne, Adinkerke, Gyvelde, Zuidcote, Rozendaal, Groene-Tent, en Duinkerke. 6 ure 52, 8 ure 42, 1 ure 25, 5 ure 2, 7 ure 29, 8 ure 40.

Duinkerke-Lichtervelde.

Duinkerke, Groene-Tent, Rozendaal, Zuidcote, Gyvelde, Adinkerke, Veurne, Avekapelle, Oostkerke, Caaskerke, Diksmude, Eessen, Zarren, Handzaeme, Cortemarck en Lichtervelde. 6 ure, 10 ure 54, 3 ure 8, en 5 ure.

Lichtervelde-Brugge.

Lichtervelde, Thorhout, Velddegem, Zedelghem, Lophem, St-Michiels en Brugge. 5 ure 42, 7 ure 18, 8 ure 43, 11 ure 36, 1 ure 24, 3 ure 38, 5 ure 11 en 7 ure 11.

Brugge-Lichtervelde.

Brugge, St-Michiels, Lophem, Zedelghem, Velddegem, Thorhout en Lichtervelde. 7 ure 33, 9 ure 20, 10 ure 22, 10 ure 48, 12 ure 30, 2 ure 30, 4 ure 18, 6 ure 30, en 8 ure 31.

Lichtervelde-Kortrijk.

Lichtervelde, Gits, Beveren, Roeselaere, Rumbekke, Cachtom, Isegem, Ingelmunster, Lendeledede, Heule en Kortrijk. 5 ure 8, 8 ure 8, 10 ure 58, 11 ure 20, 1 ure 9, 3 ure 18, 5 ure 23, 7 ure 12, en 9 ure 5.

Kortrijk-Lichtervelde.

Kortrijk, Heule, Lendeledede, Ingelmunster, Isegem, Cachtom, Rumbekke, Roeselaere, Beveren, Gits en Lichtervelde. 6 ure 17, 7 ure 48, 8 ure 18, 10 ure 45, 12 ure 24, 1 ure 8, 4 ure, 6 ure 27 en 9 ure.

BUURTSPOORWEGEN — VERTREKUREN.

Ardoye-statie-Thielt.

Ardoye-statie, Coolscamp, Swevezele, Wyngene en Thielt. 5 ure 9, 8 ure 18, 10 ure 38, 1 ure 48, 2 ure 50, 3 ure 38, en 7 ure 53.

Thielt-Ardoye-statie.

Thielt, Wyngene, Swevezele, Coolscamp en Ardoye-statie. 4 ure 53, 6 ure 28, 9 ure 38, 12 ure 28, 3 ure 23, 5 ure 40 en 7 ure 28.

Ardoye-statie-Hoogledede.

Ardoye-statie, Roeselaere en Hoogledede. 5 ure 24, 7 ure 54, 10 ure 49, 1 ure 48, 5 ure 3, 7 ure 20 en 8 ure 39.

Hoogledede-Ardoye-statie.

Hoogledede, Roeselaere en Ardoye-statie. 6 ure 28, 7 ure 8, 9 ure 33, 12 ure 25, 4 ure 6, 6 ure 39, en 8 ure 40.

51.

N° 1 Lichtervelde, den 25 Juli 1896. Eerste jaar.

Gazette van Lichtervelde

KATHOLIEK WEEKBLAD

Uitgegeven door den *Katholieken Kring*.

Godsdienst, Taal, Vaderland.

De Inschrijvingsprijs is bepaald op 1 Fr. van heden af tot Nieuwjaar voor de Lichterveldenaars en op 1,25 Fr. voor de vreemdelingen. De herbergkermis (3 drukregels) worden 2 maal aangekondigd voor 0,25 fr.; grootere aankondigingen aan verminderden prijs; dikwijls te herhalen aankondigingen volgens overeenkomst. De aankondigingen moeten ingezonden worden voor den vrijdag noon, aan J. L. Vergote, winkelierster, Neerstraat.

De abonnementen worden daar ook genomen of in den **KATHOLIEKEN KRING**.

<h3 style="text-align: center;">BERICHT</h3> <p>En kon niet missen ook. Waren al lengens die er in verteld werden. En dan zulke schaamteloze, walgelijke aanvallen en laster, zulke lage gevoelens van wraakzuchtigheid, enz. Dat kon niet blijven duren.</p> <p>En zij stierf.</p> <p>En hare <i>doodbrieven</i> wierden overal op de muren geplakt.</p> <p>Dat zij in vrede ruste!! — Tot dat het noodig is dat zij verrijze. (Roep den tijd dat het voorspeld SCHRIFT van M. Masselis zal verschijnen.)</p> <p>Ondertusschen moet zij vervangen worden.</p> <p>Twaalf jaren lang hebben wij over de zaken van Lichtervelde gorgewen; twaalf jaaf lang heeft de Katholieke Burgersgilde, om <i>beterswilte</i>, <i>gefluss-alle</i>-aanvallen, hoe lafhertig en schandelijk zij soms geweest zijn, verdragen en onbeantwoord gelaten. Wij moeten onze</p>	<p>Stadhuis gedaan en gezegd wordt, te verdraaien.</p> <p>Daarom verschijnt van heden af de <i>Gazette van Lichtervelde</i>.</p> <p>de waarheid te verpooen over alles wat er hier gebeurt of gebeurd is — de oude trouwe katholieke mannen te verpooen, tegen gelijk wij ze aanvalt;</p> <p>alles te beherigen wat de belangen van onze gemeente aangaat; en vooral en in alles de katholieke grondbeginsels voren te staan en in 't werk te stellen, tot meerder heil van Godsdienst en Vaderland.</p> <p style="text-align: center;">Namens den <i>Katholieken Kring</i>, J. L. VERGOTE.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">DE VELDROEM — als — WAARHEID N° 2.</p> <p style="text-align: center;">DE UITGEVER teekent verzet aan tegen de beweringen van de <i>Waarheid</i> n° 2. Daarmede al.</p>	<p>Van de Schoolkwestie sprekende hebben wij te zien dat de schoolbestuurders de Schoolkwestie in de handen van den Gemeenteraad der M. Masselis overjaaf, gezegd had, dat de toenmalige subditiën voldoende waren.</p> <p>Van anders hebben wij niet gesproken.</p> <p>Het <i>Bestuur der H. Berchmansschool</i> antwoordt dus geheel nevens de kwestie. Zijn antwoord zullen wij niet bespreken. Want 't zou' er weer kunnen luiden van school- en priestervervolgers!</p> <p>Wij hebben nu van weer kantet gesproken. <i>Die open heeft, kan tel zien, en die verstand heeft, kan sel oordeelen.</i></p> <hr/> <p style="text-align: center;">Open brief aan M. Masselis.</p> <p style="text-align: center;"><i>Mijnheer en Vriend,</i></p> <p>Ik heb uwen open brief van de 18de dezer met voldoening ontvat</p>
--	--	--

DE VELDBLOEM

Nieuws- en Aankondigingsblad voor Lichtervelde en omliggende.

« De Veldbloem » verschijnt elken Zaterdag en wordt kosteloos verspreid in 35 omliggende gemeenten. — Men kan ook dit blad bekomen aan 2.00 fr. 's jaars of 2.50 fr. voor den omtrek.

Frukkerij SINTOBIN-YPERMAN, Lichtervelde.

Prijs der aankondigingen : per drukregel 10 centimen tusschen 't nieuws 0,25 c. rechtherstellingen 0,50 c. vonnissen 1,00 Grootte of dikwijls te herhalen aankondigingen met merklijken afslag of bij overeenkomst.

De plakbrievan alhier gedrukt worden aan halven prijs opgenomen. Alle inzendingen moeten vóór Vrijdag toen geschieden. De annoucen worden ook aanveerd in 't Office de Publicité, Magdalenstraat 46, Brussel.

KIPKAP.

Men heeft te Brussel een wasscher ontdekt niet van vuil lijnwaad maar van oude titels of obligatien. Die wasscher had die papieren nie al oud en als vernietigd gestempeld weder in 't nieuw gewasschen en verkocht elk voor 500 fr. in 't geheele voor 500,000 fr. — Die kerel J. M. kashouder dor maatschappij zit nu in de doos te wachten tot dat men zijne zonde uitwassche.

— De koning van Italie heeft bijna het slachtoffer geworden van een treinaanslag tusschen Venetie en Rome. Bommen waren op de riggels ontploft eenige seconden vóór dat de koninklijke trein voorbijreed : dus te vroeg, gelukkiglijk.

— De bergen van Zwitserland zijn schoon maar gevaarlijk ; tot preuve van dien is een berg neergestort en heeft een huis als een noteschelp gepletterd, twee mannen zijn omgekomen.

— Te Haine St Pierre heeft een grauwwuurbrand in den put Sint Felix ontstaan : 2 mannen zijn erg verbrand ; het zijn twee walen, hun leven is in geen gevaar zegt men.

— De Tsar van Rusland heeft bijna gevallen in de handen van samenweerders. Dana aan de getrouwigheid van een zijner lijfwachten, heeft men het verraad ontdekt en de plichtigen zijn gevangen.

— Het jonge prinsken van Spanje dat nu 9 dagen oud is draagt de namen van Alfonso-Pio-Christino-Eduardo en nog menige namen eindigende op o. — De pous Pius X is zijn peter en Je koningen van Engeland en Portugal zijne eerepeters.

— In Antwerpen waren 3 reizigers algestept in het hotel Terminus en betrokken 2 kamers gelegen boven het wisselkantoor gevestigd op het gelijkvloers. — 's Nachts hebben ze een hol in de zoldering gemaakt en 't wisselkantoor geplunterd. De kofferfortsloten hadden ze doen smelten bij middel van acetylenevuur en haalden er voor 110,000 fr. weerden uit. Niemand had het minste

gerucht gehoord. De 3 bandieten vertrokken op hun gemak met de vroegste morgentreinen. Stelen is een ambacht geworden.

— Maandag laatst was het de inhuldiging van Kardinaal Mercier aartsbisschop van Mechelen. Veel pracht, geestdrift en schoonweder. Op 't stadhuis las men 't jaarschrift : slet al Leon 't aartsbisschop gansCH beLgLe Is opreCHt bliJ en Iler.

— De vlasroters langs de Leie van Kortrijk tot Wevelghem zijn in werkstaking. Er zijn er van 8 tot 900, zij vragen opslag van loon. Het vlas zit tegenwoordig al in zijn hekkensonder water, en moest de werkstaking een 14 dagen duren, al het vlas zou bedorven zijn.

— In Zurich, Zwitserland, heeft men eene volksstemming gehouden over 't stemrecht der vrouwen. Er waren 38.000 stemmen ja, tegen 26.000 neen. Dus de vrouw is veroordeeld om in haar keuken te blijven en geen broek te dragen.

— Ook een pensioenwet is in Engeland gestemd : ieder Engelsche Burger zal aan 75 jaar 1 6,25 fr. per week trekken. Binnen 3 jaar zal de ouderdom gebracht worden op 65 jaar. — Dat vrangt eene uitgave van jaarlijks 650 miljoen frank. — De kanselier van de schatkist weet niet van waar dat geld halen.

— In de beproefde wijnstreek van Frankrijk weigeren de menschen hunne belastingen te betalen. — Dus werkstaking van den portemané.

Zakuurwerk v. de staatsijzergew. stevigh. juisth. 5 j. waarb. 26 fr. Bet. 3 fr. p. m. Schrijven : Cl. Dechamps, staatsuurwerk. 16, Regenciestr. Brussel.

— 't Was kiezing in eene fransche gemeente voor eenen nieuwen raad, en op 700 stemmers ging er niemand stemmen ; 't was te herdoen, dan kwam er één en de kandidaten voor wie hij stemde zijn gekozen verklaard. Kluchtig volk !

De Kamer.

— Woensdag heeft de middenafdeeling het wetsontwerp goedgekeurd betrekkelijk den afkoop der vergunningen toegestaan aan de Spoorwegmaatschappij van West-Vlaanderen. En wanneer zullen wij nu verlost worden van de Fransche ouderwetsche, vuile horlogiekassen een soort van beestewagens om menschen te vervoeren.

PRIESTERLIKE BENOEMINGEN.

Zijne Hoogw. de Bisschop van Brugge heeft benoemd :

E. H. Dewitte, bestierder van 't Weezengesticht van Mariakerke, tot onderpastor van Heule.

LICHTERVELDE.

Donderdag laatst is de Z. E. H. Deken van Thourout de nieuwe beelden van onzen onneming van St Margriete komen wijden. — En Zondag na de vespers zal er eene processie plaats hebben tot inhuldiging met uitleg aan ieder kapelleken. Dat is nu de bekroning van 't geen *De Stem* van de nieuwe werken zei van de weke : 't stond daar alzoo te lezen.

* Zij zijn hard aan 't werk om het dorp te verfraaien... wel te verstaan te verschoonen. *Rond de kerk* op het oud kerkhof zijn er alle soort van ambachtslieden in gang : smids, schilders, steenkappers, kalsieleggers, beeldhouwers, hoveniers, enz. Er staan van zells geene inspecteurs-kijkers te kort bij ; bijzonderlijk sedert dat de groote ketel voor de spruitfontein naar boven den toren op is geklommen !

De bedevaarders van 't vreemde zullen dit jaat dus onze onneming op zijn beste vinden.

Over Scholen.

Belangrijke verklaring van den Minister over Onderwijs. Officieel en Vrij Onderwijs. Gevolgen. — Twee biberons. Besluit.

Op O. H. Hemelvaartdag wierd te Brussel een congres gehouden van antikatolieke gemeenteraadsleden uit verschillende steden.

Zij bespraken de schoolwestie en hunne besluten liepen hier op uit :

Voorenslaan der officieele scholen met verplichtend onzijdig onderwijs en oorlog tegen de vrije en aangenomene scholen.

's Anderendaags heeft onze eerste minister De Trooz eene verklaring over die zaak gedaan die door geheel de rechter zijde toegelicht wierd ; en door geheel het land welkom zal zijn. Te weten dat het lager officieel en vrij onderwijs op den zelfden voet de toelagen van den Staat zal ontvangen.

Een woord uitleg : Officieel Onderwijs beter gekend onder den naam van gemeentescholen. Het bestaat hierin : De gemeentebestierden richten zelf deze scholen in ; zij bekostigen de gebouwen, benoemen de onderwijzers en de Staat komt niet groote toelagen tuschen.

Gezien de mildheid van den Staat, ziet men dat vele steden en gemeenten groote

gemeentescholen bezitten soms ware patetizen.

De officieele onderwijzers zijn uitsluitend benoemd door de gemeentebestierden, — en 't spreekt van 't zelf dat deze bestieren maar zulke onderwijzers zullen noemen die van hun zelfde kleur zijn. Zoo in Brussel, en al de steden waar de katolieken niet meester zijn, worden niets anders benoemd dan geuzenonderwijzers en natuurlijk 't spreekt van zells zulke meester, zulke school.

De officieele scholen volgen het programma van den Staat ; het onderwijs van den Catechismus wordt er gegeven, doch de leerlingen kunnen ervan ontslagen zijn en de onderwijzer moet het ook niet geven als hij niet wil.

't Vrij Onderwijs. — De grondwet geeft aan iedereen het recht eene school te openen. Deze scholen alzoo geopend dragen den naam van vrije scholen.

In 1879 als de geuzen boven waren en de ouders wilden dwingen hunne kinderen naar de geuzenscholen te zenden, zijn de vrije scholen als bij toevlucht uit den grond gerezen ; iedere gemeente heeft om zoo te zeggen hare vrije school. Alzoo komt het dat tegenwoordig in Belgie de vrije scholen bijna evenveel leerlingen tellen dan de officieele scholen.

De vrije scholen zijn om zeggens allen opgericht door de Katholieken. — De leerwaken er in onderwezen zijn dezelfde als in de officieele scholen met dit verschil dat het godsdienstig onderwijs de eereplaats bekleedt.

Het vrij onderwijs bewijst dus dezelfde diensten als het gemeenteeonderwijs, maar is vooral katholiek.

Die scholen worden beheerd door een Comité dat ook het gebouw moet bekostigen en onderhouden evenals de jaarwette der onderwijzers betalen.

— Omdat de vrije scholen dezelfde diensten bewijzen als de gemeentescholen, laat de Staat daarom toe aan de gemeentebestieren deze aan te nemen als de gemeenteschool vervangende, 't is te zeggen eene beslissing te nemen waardoor de school als voldoende aan de wet, aangenomen wordt. — Zulke scholen dragen dan den naam van **Vrije Aangenomene Scholen** en de Staat betaalt voor deze scholen dezelfde toelagen als voor de gemeentescholen.

Wanneer de vrije scholen niet aangenomen zijn, verklaart de Staat ze soms als **aanneembaar** en verleent ze dan eene kleine toelage. — Doch de eigenlijke vrije scholen ontvingen tot nu toe geen den uit van de Staatskas — Minister De Trooz zegt nu : alle scholen zonder uitzondering zullen op den zelfden voet gebracht worden. — Welke gevolgen zal dat hebben ?

1/ Er zal geen onderscheid meer bestaan in de oogen van den Staat (tusschen vrije en officieele scholen voor 't toekennen der hulptgelden.

Tweede Jaar N° 8

DE WEST-VLAAMSCHE BOERENGILDEN

Voor God en onze West-Vlaamsche Boeren.
Maandblad verschijnende de laatste week van elke maand.

ABONNEMENTSPRIJS:
per 100 ex. 2 c. het blad
per jaare: 0,50 fr.
buiten West-Vl.: 0,65 fr.

Oogst 1908

Opłage: 9.000 nummers.

Opstelraad: Rousseleare, Yperstraat, 25
Drukk.: SINTOBIN YPERMAN,
Lichtervelde.

Een groot drukwerk dat niet kon onderbroken worden, is oorzak dat het blad een week later verschijnt.

Inhoud van het nummer van Oogst 1908

- 1/ Bericht van den Provincialen Boerenbond.
- 2/ Leergang voor Stalopzienaers. — C. C.
- 3/ Hervverzekerig brand. — C. D.
- 4/ Melkerijboter. — C. C.
- 5/ Uit de hoenderwereld. — C. P.
- 6/ Een paar gewichtige vragen. — C. M.
- 7/ Raadgevingen over het melken. — C. C.
- 8/ Over den Zwijnenkweek. — J. M.

Provinciale Boerenbond van W.-VI.

BERICHT.

▲/ Een leergang van éénen dag voor de stalopzienaers van West-Vlaanderen zal gegeven worden te Rousseleare. — Zie artikel verder.

■/ Er is nog geen bericht van goed- of afkeuring van onze voordrachtenlijst toegekomen — wij verwachten ze alle dagen. 't Zal waarschijnlijk voor de Wintermaanden zijn — de gilden zullen dus een weinig geduld moeten hebben, en later hunne datum's veranderen, mits den Staatslandbouwkundige der onderschrijving te verwittigen.

○/ De deelnemers aan de vacanteleergangen te Leuven, die nog ten achteren zijn, geheven selfens hunne aanvraag in te zenden naar C. Van Rolleghem te Rousseleare.

HET BESTUUR.

Leergang voor Stalopzienaers.
C. C.

De landbouwer houdt melkkoeien om geld aan te wisselen. Welnu, de koeien die meest winst geven, zijn deze die niet de minste onderhoudskosten de meeste opbrengsten geven; want het is het verschil tusschen de uitgaven en de inkomens dat de winst uitmaakt, en bijgevolg dat verschil moet zoo groot mogelijk zijn. Welnu, het is een gekend feit, dat alle koeien niet dezelfde hoeveelheid voeder, dezelfde opbrengst melk en boer niet opleveren. Als men na de hoeveelheid melk onderzoekt door de verschillende koeien gegeven, dan staat men ook verwonderd voor het groot verschil. Daarbij, aangezien de boer gewoonlijk zijne koeien niet houdt alleenlijk om er melk van te hebben, maar dat hij ze houdt om uit die melk boter te trekken, zoo moet hij de koeien uitkiezen die veel en boterrijke melk geven.

Alle verstandige veekeekers zijn ten volle overtuigd dat de redzaamste uitbating van het vee bijzonderlijk berust op het uitkiezen der koeien die meest winst opleveren. De goede melkgeefters moeten niet alleenlijk behouden, maar tot de voorttelling gebruikt worden, om het ras te verkeren. De wet der erfelijkheid leert ons immers dat de koeien hunne hoedanigheden, onder dewelke de melk- en boterrijke, aan hunne afstammelingen overzetten.

Daarom kan er aan de landbouwers niet genoeg herhaald worden, dat zij hunne goede koeien moeten leeren kennen, en dat, met het dubbel onderzoek te doen der opbrengsten en der uitgaven die daartoe noodig zijn. Ongelukkiglijk de landbouwer aan zijn eigen overgelaten zal moeielijk dit onderzoek beginnen, onder voewensel van tijdgebrek, maar ook bij gebrek aan de nodige kennis om die onderzoekingen op ware ernstige manier te doen. Daarom landbouwers, vereenigt u in eenen Veebond. Gij zult er uwe beste melkkoeien leeren kennen, zonder veel werk te moeten doen, zoodanig dat tijdgebrek niet als verontschuldiging kan ingebracht worden, en bijzonderlijk zonder veel aanvreesingen te moeten doen, hoogen de landbouwers niet geens doen,

en daaron ook gemakkelij vergeeten en nalaten.

Er is immers een persoon, de stalopzienaer, die zich met het werk gelust voor al de jefeg van den boer. De rol van den stalopzienaer is te weten welke koeien den grootste belang; hij moet die spell zijn waarop gansch de Veebond draaft, hij moet dus bekwaam zijn om de ontleiding der melk te doen, om het ras te verbeteren en er den prijs van te berekenen, om de geheele boekhouding te doen, en ook nog om wijze en outige raadgevingen nopens den kweek van diere, gezondleer en voeding te kunnen geven. Het moet een man zijn, welken de landbouwers geens zien alkomen, omdat hij hun eene bemerking zal weten te doen nopens den kweek der voeders, eene wijziging aan het ras te doen voor te stellen of eenen raad zal geven nopens kweek, gezondheidszorgen etc.

Natuurlijk moet de stalopzienaer om zijn belangrijk ambt wel te kunnen vervullen, ook bijzondere kenniszen bezitten. 't Is daarom dat het Provinciaal Verbond der Veebonden besloten heeft al de stalopzienaers, en zelfs al de personen die zich in deze zaak willen onderrichten, samen te roepen, ten einde hun de noodige kenniszen te geven, om het ambt van stalopzienaer wel te vervullen.

Een eerste leergang werd reeds gegeven, op Vrijdag 4 September.

Een tweede en laatste leergang zal gegeven worden te Rousseleare in den Hertog op Vrijdag 11 September. Hij zal beginnen om 9 uren 's voormiddags zeer stipt, en zal eindigen rond 4 1/2 ure 's namiddags, opdat iedereen denzelfden dag nog zoen kunnen terug naar huis keeren. Verschillige landbouwerszoes zullen les geven, bijzonderlijk nopens voeding, boekhouden enz.

Wij durven dus wet verhopien dat al de Veebonden zullen zorgen nogtmaals hunne stalopzienaers naar dien leergang te zenden. Het is klaar dat alle boerenzoes ook veel nut uit zulkdanigen leergang kunnen trekken.

Hervverzekerig van plaatselijke beandverzekerigen.

Vergoelung van de wisselen.

In de hervverzekerig worden de wisselen onder de aangeelote onberlijge verzekerigen verdeeld, en blijven onververmdebaar de kunne. Deze twee punten zullen wij trachten klaar te leggen.

Ten eerste de wisselen worden verdeeld onder de A. O. V. Daar winst moet hier verstaan worden het geld dat na een dieotjaar van 1 Januari tot 31 December overschiet van de jaarlijkse bijdragen in de hervverzekeringskas (25%), der premien volgens den algemeenen tabel gerekend, als de bestuurkoeien en de hulp in de beandzaken uitbetaald zijn. In hetwelk behoort geheel en gansch aan de A. O. V. die dat jaar aangeeloten waren bij de hervverzekerig. Zij wordt ook onder hen verdeeld in evenredigheid van kunne gestorte premien in de hervverzekeringskas, zoodanig dat een A. O. V. die meer bijdraagt in voornelie kan een grooter aandeel in de wisselen heef en dese die min stoet een kleiner deel ontvangt.

Die aandeelen alsoo in alle rechtvaardigheid bepaald, worden jaar per jaar ingeschreven in het grootboek II op de zijde van het goetvinden. Even gelijk worden de brandzaken welke de hervverzekerig moet betalen in evenredigheid der gelaate premien onder de A. O. V. verdeeld en op de schuldsijde in 't grootboek II jaarlijks ingeschreven.

Een uittrekel van dat boek zal alle jaare naar elke A. O. V. gezonden worden zoodanig dat ze altijd zullen weten hoeveel goetvinden zij in de hervverzekeringskas bezitten.

Ten tweede die wisselen op den naam van iedere A. O. V. eens ingeschreven blijven onververmdebaar hun toebehoere. Dat wilt zeggen dat die wisselen hon moet kunne onttouwen worden om andere ook aangeelote verzekerigen verder te helpen dan voor een evenredig deel. Waas gelijk wij seggen even als de wisselen jaar per jaar gerekend en verdeeld worden onder de A. O. V. van die